

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор науково-методичної
інформаційної роботи
Жильцов
20/19.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нова історія країн Азії та Африки

Напрямок підготовки 6.020302 «Історія»

Історико-філософський факультет

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Телефонний код 021-605-4
Начальник відділу
модернізації якості освіти

Жильцов

2019

2016 - 2017 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

«___» _____ 20 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нова історія країн Азії та Африки

Напрямок підготовки 6.020302 «Історія»

Історико-філософський факультет

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма Новітня історія країн Азії та Африки для студентів галузі знань 0203 «Гуманітарні науки», напряму підготовки 6.020302 Історія

Розробники: доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії Київського університету імені Бориса Грінченка Саган Галина Василівна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол від 13 січня 2017 року № _8_

Завідувач кафедри всесвітньої історії _____ І.В.Срібняк
(підпис)

© _____, 2016 р.

© _____, 2017 р.

Зміст

1. Пояснювальна записка	4
2. Опис предмета навчальної дисципліни	6
3. Структура навчальної дисципліни	7
4. Програма навчальної дисципліни	8
5. Плани семінарських занять.....	11
6. Карта самостійної роботи	12
7. Індивідуальна навчально-дослідна робота	14
8. Навчально-методична карта дисципліни	15
9. Система поточного і підсумкового контролю знань.....	17
10. Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою	18
11. Методи навчання	19
12. Методичне забезпечення курсу	19
13. Перелік екзаменаційних питань	20
14. Рекомендована література.....	23

1. Пояснювальна записка

Робоча навчальна програма з дисципліни «Нова історія країн Азії та Африки» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою всесвітньої історії на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану.

Мета курсу – формування комплексного уявлення про політичне, економічне та соціальне становище країн Азії та Африки в Новий час, сприяння майбутнім фахівцям здобути теоретичні знання та набути практичні навички з нової історії країн Азії та Африки. Освоєння дисципліни має стати підґрунтям для застосування наукових методів у дослідженні тенденцій і проблем розвитку країн Азії і Африки в Новий час, вміння враховувати їх при аналізі процесів світового розвитку.

Мета курсу досягається через вивчення теоретичного матеріалу по кожній з визначених тем та поступове практичне оволодіння студентами навичками аналізу історії нової історії країн Азії та Африки.

Завдання курсу:

- ознайомлення студентів з етимологією та змістом основних понять, категорій та термінів, пов'язаних з історією нової історії країн Азії та Африки;
- формування системних знань про історію нової історії країн Азії та Африки;
- дати студентам і слухачам цілісні систематизовані знання про економічний і політичний розвиток країн Азії і Африки в Новий час;
- охарактеризувати роль цих країн Азії і Африки у регіональному і глобальному вимірі;
- виявлення закономірностей, причинно наслідкових зв'язків, спадкоємності і альтернативності історичного процесу;
- вивчити періодизацію та історіографію Нової історії країн Азії та Африки;
- визначити цивілізаційні ознаки та особливості афро-азійських суспільств;
- дати розуміння стадіально-формаційного рівня розвитку афро-азійських суспільств, проаналізувати особливості східного феодалізму;
- визначити етапи формування колоніальної системи та подія афро-азійського регіону між європейськими державами.

Під час виконання семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **набувають уміння та навички:**

1. орієнтування в новій історії країн Азії та Африки, мати уявлення про роль і значення східних країн у світі;
2. оволодіння навичками роботи з історичними джерелами і сходовознавчою науковою літературою;
3. навчитися логічно мислити і викладати матеріал, робити аргументовані висновки, користуватися довідковою літературою;
4. збагачення власного світогляду шляхом самоосвіти, творчо працювати над поглибленням і вдосконаленням своїх знань;
5. прийняття практичних рішень, щодо оптимального застосування набутих теоретичних знань при виконанні своїх професійних обов'язків;
6. здійснення інформаційного пошуку та аналіз змісту документів і аналітико-синтетичної обробки інформації.

2. Опис предмета навчальної дисципліни

Курс:	Напря́м, спеці́альність, осві́тно-квалі́фікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4 <i>кредитів</i>	Шифр та назва галузі знань: «0203 Гуманітарні науки»	Нормативна Рік підготовки: III. Семестр: VI,
Змістові модулі: <i>3 модулів</i>	для напряму підготовки: 6.020302 «Історія»	Аудиторні заняття: 42 <i>год, з них:</i>
Загальний обсяг дисципліни (години): 144 <i>годин</i>	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр».	Лекції: 22 <i>год</i> Семінарські заняття: 20 <i>год</i> Самостійна робота: 60 <i>год</i>
Тижневих годин: 4 <i>години</i>		Модульний контроль: 6 <i>год</i> Семестровий контроль: 36 <i>год</i> Вид контролю: <i>екзамен</i>

3. Структура навчальної дисципліни

№ п/ п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Лекцій	Семинарських занять	Індивідуальна робота	Модульний контроль	Самостійна робота та семестровий контроль
Змістовий модуль I. Основні тенденції суспільного розвитку країн Азії та Африки в Новий час.							
1.	Періодизація та історіографія Нової історії країн Азії та Африки.	8	2	-		-	4
2.	Цивілізаційні ознаки та особливості афро-азійських суспільств.	8	2	-		-	4
3.	Стадіально-формаційний рівень розвитку афро-азійських суспільств. Особливості східного феодалізму.	12	2	-	2	-	6
4.	Етапи формування колоніальної системи. Поділ афро-азійського регіону між європейськими державами.	12	2	-	-	2	6
Змістовий модуль II. Країни мусульманського та індо-буддійського регіону в Новий час							
5.	Османська імперія в Новий час.	14	4	2			8
6.	Особливості розвитку Ірану в Новий час.	10	2	2	2		4
7.	Особливості розвитку Індії в Новий час.	12	2	2		2	6
Змістовий модуль III. Країни конфуціанського світу та Африки в Новий час.							
8.	Розвиток Китаю та країн південно-східної Азії в Новий час.	8	2	6	-	-	4
9.	Японія в Новий час.	12	2	4	2		6
10.	Особливості розвитку Африканських країн в Новий час.	12	2	4		2	6
	Семестровий контроль	36					
	Разом за навчальним планом	144	22	20	6	6	54

4. Програма навчальної дисципліни

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Періодизація та історіографія Нової історії країн Азії та Африки.

- Предмет Нової історії країн Азії та Африки.
- Періодизація Нової історії країн Азії та Африки.
- Історіографія Нової історії країн Азії та Африки.

Література [3, 9, 14, 18, 21-23]

Лекція 2. Цивілізаційні ознаки та особливості афро-азійських суспільств.

- Китайсько-конфуціанська цивілізація.
- Індуїстська цивілізація
- Індо-буддійська цивілізація
- Мусульманське суспільство та його особливості.
- Цивілізаційні особливості суспільств Тропічної і Південної Африки.

Література [10, 11, 14, 17, 19, 33]

Лекція 3. Стадіально-формаційний рівень розвитку афро-азійських суспільств. Особливості східного феодалізму.

- Характеристика основних відмінностей східного феодалізму від західного.
- Вплив кочового населення на розвиток феодалізму
- Верховна державна власність на землю
- Формування «східної деспотії»
- Відмінність у характері товарно-грошових відносин.

Література [3, 5, 18, 20, 22, 30, 31, 40, 47]

Лекція 4. Етапи формування колоніальної системи. Поділ афро-азійського регіону між європейськими державами.

- Вплив великих географічних відкриттів на соціально-економічний розвиток Заходу і Сходу.
- Афро-азійські країни як джерело збагачення європейських країн.
- Нерівноправна і нерівноцінна торгівля.
- Європейська работоргівля
- Створення та діяльність компаній монополій
- Перетворення афро-азійських країн на джерело сировини і ринки збуу
- Методи і форми експлуатації афро-азійських країн.
- Перетворення колоній і напівколоній на сферу впливу іноземного капіталу
- Формування національно-орієнтованої інтелігенції та розповсюдження релігійно-реформаторських та націоналістичних анти-колоніальних ідей.

Література [3, 5, 18, 20, 35, 36, 46, 47]

Лекція 5. Османська імперія в Новий час.

- Османська імперія в середині XVII століття: територія, населення, політичний устрій. Особливості релігійної ситуації.
- Роль кочових племен. Особливості та значення транзитної торгівлі.
- Міжнародне становище Османської імперії у другій половині XVIII століття і виникнення «східного питання».

Література [3, 4, 5, 14, 23, 24, 38, 40, 43]

Лекція 6. Османська імперія в Новий час.

- Національно-визвольний рух народів та народностей у складі Османської імперії.
- Проникнення іноземного капіталу в Туреччину та загострення кризи Османського феодального суспільства. Зародження турецької національної буржуазії.

Література [3, 4, 5, 14, 23, 24, 38, 40, 43]

Лекція 7. Особливості розвитку Ірану в Новий час.

- Криза та розпад держави сефевідів.
- Спроби реформ та міжнародне становище Ірану у другій половині XVII-XVIII століття.
- Перетворення Ірану у напівколонію. Тенденції до європеїзації Ірану. Політичне і соціальне закабалення Ірану.

Література [3, 4, 5, 14, 23, 24, 38, 40, 43]

Лекція 8. Особливості розвитку Індії в Новий час.

- Загальна характеристика Індії в середині XVII столітті. Соціально-економічна і політична структура держави Великих Моголів. Індійська община, форми землевласництва і землекористування. Індійське місто. Релігійно-конфесійна ситуація, кастова система
- Криза держави Великих моголів. Антифеодальне повстання сикхів, джатів, маратів. Утворення маратхської та сикхської держав. Розпад імперії Великих Моголів
- Роль Ост-Індської компанії. Основні форми колоніальної експлуатації. Аграрні реформи англійців в Індії (заміндари, райятвари, махалварі)
- Вплив англійського капіталу на розвиток Індії. Ріст товарно-грошових відносин. Розвиток національної капіталістичної промисловості. Створення Мусульманської ліги. «Сваджаті». Закон «Морли-Минто».

Література [3, 4, 5, 14, 23, 24, 38, 40, 43]

Лекція 9. Розвиток Китаю та країн Південно-Східної Азії в Новий час.

- Завоювання Китаю маньчжурами і виникнення Цінської імперії. Державний і політичний устрій Цінської імперії. Причини закриття Китаю (самоізоляція)
- Криза феодальних відносин в другій половині XVII – першої третини XIX. Масове обезземелення китайського селянства.
- Перетворення Китаю в напівколонію. Політика самопідсилення. Зовнішня політика Китаю в останню третину XIX століття. «100 Днів реформ».
- Китай на початку XX століття. Діяльність Союзної Ліги. «Три народні принципи» Сунь Ятсена. «Криза верхівки».

Література [3, 4, 5, 14, 23, 24, 38, 40, 43]

Лекція 10. Японія в Новий час.

- Прихід до влади сьогуната Токугава. Внутрішня політика Токугава. «Закриття Японії»
- Початок формування японського ринку. Самостійний шлях розвитку і зародження буржуазних відносин. Економічне становище Японії. Положення селян. Розвиток міст. Діяльність лихварського капіталу.
- Громадянська війна і ліквідація сьогуната. Початок епохи «Мейдзи ісин» і їх значення.
- Міжнародне становище Японії на початку XX століття. Мілітаризація економіки. Вплив монополістичних концернів і феодальних сил на внутрішню і зовнішню політику. Загострення японо-американських протиріч.

Література [3, 4, 5, 14, 23, 24, 38, 40, 43]

Лекція 11. Особливості розвитку Африканських країн в Новий час.

- Розвиток суспільних відносин в Тропічній Африці до приходу європейців. Особливості соціальних відносин і державної влади у африканських народів. Держави Західного Судану (Малі, Сонгаї , Гана) . Мусульманські султанати Центрального і Східного Судану. Державні утворення в басейні річки Конго. Буганда та інші восточноафриканские державні утворення.
- Трансформація традиційної структури Африки. Імперіалістичний розділ Африки в останній третині ХІХ століття. Берлінська конференція 1884-1885 рр .
- Початок європейської работоргівлі. Занепад африканських держав. Перетворення Африки в об'єкт первинного накопичення капітала. Тропічна Африка і іслам.

Література [3, 4, 5, 14, 23, 24, 38, 40, 43]

5. Плани семінарських занять

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Країни мусульманського та індо-буддійського регіону в Новий час

Семінарське заняття № 1. Реформи в Османській імперії.

Теоретичні питання, які мають знати студенти:

- криза турецької феодальної держави. Реформи Селіма III, їхня суть і причини невдач;
- зміцнення султанської влади за Махмуда II;
- Танзимат. Загострення кризи;
- ліберально-конституційний рух у Туреччині в 60-70-х роках. Конституція 1876.

Семінарське заняття № 2. Іран у XIX – на початку XX ст.

Теоретичні питання, які мають знати студенти:

- криза правління династії Каджарів. Соціально-економічні наслідки проникнення європейських держав в Іран.
- діяльність секти бабідів, утворення радикального руху. Загальна характеристика бабідського руху: визрівання причин, передумови та причини поразки;
- передумови революційних виступів в Ірані (1905-1911 рр.). Роль і значення революції в Ірані та її оцінки у історіографії.

Семінарське заняття № 3. Індія в Новий час

Теоретичні питання, які мають знати студенти:

- англо-французьке суперництво в Індії та його наслідки. Субсидіарні договори з англійцями;
- колоніальна Індія в першій половині XIX ст. Зміна в методах експлуатації. Початок перетворення Індії в аграрно-сировинний придаток Англії;
- реформи англійської влади. Модернізація економіки і соціальної структури. Розвиток національної промисловості у другій половині XIX ст.;
- зародження націоналізму. Створення Індійського Національного Конгресу та його діяльність. Початок мусульманського руху - створення та діяльність Мусульманської Ліги. Причини занепаду революційного руху.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Країни конфуціанського світу та Африки в Новий час.

Семінарське заняття № 4. Китай у першій половині - середині XIX ст. «Відкриття країни».

Теоретичні питання, які мають знати студенти:

- зовнішня політика Китаю з середини XVII – кінця XVIII століття;
- "Опіумні війни": причини та наслідки;
- тайпінський рух 1850-1866 рр.;
- повстання іхитуанів 1899 р.

Семінарське заняття № 5. Японія у першій половині XVII– на початку XX ст.

Теоретичні питання, які мають знати студенти:

- політичний устрій та соціально – економічний розвиток Японії в період токугавського сьогунату;

- криза токугавського режиму і загострення соціально – політичної боротьби. Насильницьке "відкриття" Японії капіталістичними державами, нерівноправні договори та їх наслідки;
- економічний розвиток Японії в 70-х рр. XIX – на поч. XX ст. особливості формування японського варіанту індустріального суспільства;
- зовнішня політика Японії в кінці XIX ст.

Семінарське заняття № 6. Країни південно-східної Азії у першій половині XVII– на початку XX ст.

Теоретичні питання, які мають знати студенти:

- Індонезія під владою Голландії. Сутність голландської колоніальної системи;
- боротьба Голландії і Англії за Індонезію. Яванська народна війна 1825 – 1830 рр. Особливості методів колоніальної експлуатації Індонезії: система «примусових культур», «політика відкритих дверей», «етнічний курс»;
- іспанський колоніальний режим на Філіппінах. Християнізація філіппінського населення;
- іспано-американська війна і проголошення Філіппінської республіки у 1898 рік. Анексія Філіппін США.

Семінарське заняття № 7. Африканські країни у першій половині XVII– на початку XX ст.

Теоретичні питання, які мають знати студенти:

- етапи колонізації Тропічної Африки: дослідницький, місіонерський, імперіалістичний. Діяльність Королівської африканської компанії;
- Берлінська конференція 1884 – 1885 рр. Методи колоніальних захоплень. Антиколоніальна боротьба африканських народів;
- початок європейської колонізації Південної Африки. Голландська Ост-Індська компанія і заснування Капської колонії;
- англо-бурські війни і створення Південно-Африканського союзу (Домініон Англії). Расистське законодавство.

Семінарське заняття № 8. Африканські країни у першій половині XVII– на початку XX ст.

Теоретичні питання, які мають знати студенти:

- загальна характеристика Ефіопської феодальної держави;
- створення централізованої Ефіопської держави, боротьба проти англійської агресії;
- економічний розвиток Єгипту у першій половині XIX століття. Будівництво Суецького каналу і закабалення Єгипту іноземним капіталом;

захоплення Єгипту Англією. Соціально-економічні наслідки англійської політики в Єгипті.

6. Карта самостійної роботи

Теми (обсяг в годинах)	Вид контролю	Бали	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Основні тенденції суспільного розвитку країн Азії та Африки Новий час.			
1. Періодизація та історіографія Нової історії країн Азії та Африки – 4 год.	Включення до підсумкового контролю	5	II
2. Цивілізаційні ознаки та особливості афро-азійських суспільств – 4 год.	Включення до підсумкового контролю	5	III
3. Стадіально-формаційний рівень розвитку афро-азійських суспільств. Особливості східного феодалізму – 6 год.	Включення до підсумкового контролю	5	IV
4. Етапи формування колоніальної системи. Подія афро-азійського регіону між європейськими державами – 6 год.	Включення до підсумкового контролю	5	V
Разом за модулем I. – 20 год.		20	
Змістовий модуль 2. Країни мусульманського та індо-буддійського регіону в Новий час.			
5. Османська імперія в Новий час – 8 год.	Включення до підсумкового контролю	5	VI
6. Особливості розвитку Ірану в Новий час – 4 год.	Включення до підсумкового контролю	5	VII
7. Особливості розвитку Індія в Новий час – 6 год.	Включення до підсумкового контролю	5	VIII, IX
Разом за модулем II. – 18 год.		15	
Змістовий модуль 3.			
8. Розвиток Китаю та країн Південно-Східної Азії в Новий час – 4 год.	Включення до підсумкового контролю	5	X
9. Японія в Новий час – 6 год.	Включення до підсумкового контролю	5	XI
10. Особливості розвитку Африканських країн в Новий час – 6 год.	Включення до підсумкового контролю	5	XII
Разом за модулем III. – 16 год.		15	
Разом – 54 год.		50	

7. Індивідуальна навчально-дослідна робота

Мета ІНДЗ: отримання знань з нової історії країн Азії та Африки, що потребують поглибленого осмислення та аналізу.

Зміст ІНДЗ: Нова історія країн Азії та Африки.

Види ІНДЗ та система їх оцінювання:

- Публічна презентація наукових доповідей, повідомлень, наукових статей (5 балів);
- участь у круглому столі (5 балів);
- практичне втілення ідеї (5 балів).

Орієнтовна структура ІНДЗ:

Структура наукової доповіді, повідомлення, наукової статті:

1. Титульний аркуш
2. Зміст
3. Вступ
4. Історіографія проблеми
5. Основний зміст роботи, що складається з розділів.
6. Висновки
7. Список використаної літератури
8. Додатки (за необхідності)

7.1. Критерії оцінювання ІНДЗ:

№ зп	Критерії	Максимальна кількість балів
1.	Розкриття основного змісту проблеми	15
2.	Визначення умов, в яких розвивалися події та їх аналіз	10
3.	Визначення значення та ролі нової історії країн Азії та Африки в сучасному світі	5
Разом		30 балів

7.2. Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів	Оцінка за національною шкалою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	20-24	Добре
Середній	19-12	Задовільно
Низький	10-11 і менше	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Нова історія країн Азії та Африки».

8. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 144 год. З них: лекції (22 год.), семінарські заняття (20 год.), індивідуальна робота (6 год.), самостійна робота (54 год.), модульний контроль (6 год.), підсумковий контроль - іспит

Лекції (теми, бали)	Модулі (назви, бали)
Періодизація та історіографія Нової історії країн Азії та Африки.	Змістовий модуль I. Основні тенденції суспільного розвитку країн Азії та Африки в Новий час.
Цивілізаційні ознаки та особливості афро-азійських суспільств.	
Стадіально-формаційний рівень розвитку афро-азійських суспільств. Особливості східного феодалізму.	
Етапи формування колоніальної системи. Поділ афро-азійського регіону між європейськими державами.	
Османська імперія в Новий час.	
Особливості розвитку Ірану в Новий час.	Змістовий модуль II. Країни мусульманського та індо-буддійського регіону в Новий час
Особливості розвитку Індії в Новий час.	
Розвиток Китаю та країн південно-східної Азії в Новий час.	
Японія в Новий час.	Змістовий модуль III. Країни конфуціанського світу та Африки в Новий час.
Особливості розвитку Африканських країн в Новий час.	

Підсумковий контроль (вид, бали)	Поточний контроль (бали)	НДЗ (бали)	Самостійна робота (бали)	Семінарські заняття (теми, бали)
Іспит- 40	модульна контрольна робота - 25	30	20	-
				-
				-
				-
	модульна контрольна робота – 25		15	Реформи в Османській імперії.
	модульна контрольна робота – 25		15	Иран у XIX – на початку XX ст. Індія в Новий час Китай у першій половині - середині XIX ст. «Відкриття країни». Країни південно-східної Азії у першій половині XVII – на початку XX ст. Японія у першій половині XVII – на початку XX ст. Африканські країни у першій половині XVII – на початку XX ст.

9. Система поточного і підсумкового контролю знань

№	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Всього
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	
1	Відвідування лекцій	1	4	4	4	4	3	3	11
2	Відвідування семінарських занять	1	0	0	3	3	7	7	10
3	Виконання завдання для самостійної роботи (домашнього завдання)	5	4	20	3	15	3	15	50
4	Робота на практич. (семінарськ.) занятті (в т.ч. доповідь, виступ, повідомл., дискусія)	10	0	0	3	20	7	40	60
5	Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)	30		-	-	-	1	30	30
6	Опрацювання фахових видань (в т.ч. першоджерел)	10	1	10	1	10	1	10	30
7	Написання реферату	15	-	-	-	-	1	15	15
8	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	75
Макс. кількість балів за видами діяльності студента				59		77		145	281
Разом: 247		Коефіцієнт: 100: 281=0,35							

10. Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою

Рейтингова Оцінка	Оцінка за Стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

11. Методи навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – Презентація), лабораторні роботи, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

12. Методичне забезпечення курсу

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ електронний навчальний комплекс;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ презентації.

13. Перелік екзаменаційних питань

1. Історіографія Нової історії країн Азії та Африки.
2. Китайсько-конфуціанська цивілізація: основні характеристики та потенції розвитку.
3. Індуїстська цивілізація: основні характеристики та потенції розвитку.
4. Індобуддійська цивілізація: основні характеристики та потенції розвитку.
5. Мусульманське суспільство: основні характеристики та потенції розвитку.
6. Характеристика основних відмінностей східного феодалізму від західного.
7. Вплив кочового населення на розвиток феодалізму
8. Відмінність у характері товарно-грошових відносин.
9. Вплив великих географічних відкриттів на соціально-економічний розвиток Заходу і Сходу.
10. Основні відмінності між нерівноправною та нерівноцінною торгівлею та вплив на подальший соціально-економічний розвиток країн Азії та Африки.
11. Перетворення колоній і напівколоній на сферу впливу іноземного капіталу: причини та наслідки.
12. Умови формування національно-орієнтованої інтелігенції та розповсюдження релігійно-реформаторських та націоналістичних анти-колоніальних ідей та їх значення та вплив на розвиток країн Азії та Африки.
13. Періодизація нової історії країн Азії і Африки.
14. Початок колоніальної експансії європейських держав. Типологія колоніальної експансії і роль Ост-Індських компаній.
15. Голландська Ост-Індська компанія і заснування Капської колонії.
16. Місце і роль колоніалізму в історії країн Азії і Африки.
17. Танзімат в Туреччині. Загострення кризи.
18. Ліберально-конституційний рух в Туреччині в 60-70-ті роки XIX ст.
19. Криза турецької феодальної держави. Реформи Селіма III, їхня суть і причини невдач.
20. Зміцнення султанської влади за Махмуда II.
21. Молодотурецька революція 1908 р., її характер, особливості і наслідки.
22. Єгипет у першій половині XIX ст. Реформи Мухаммеда Алі.
23. Особливості розвитку країн Південно-Східної Азії у XVII — середині XIX ст.
24. Колоніальний розподіл Індокитайського півострову. Утворення Індокитайського союзу.
25. Британська колоніальна експансія у Південно-Східній Азії.
26. Криза правління династії Каджарів.
27. Соціально-економічні наслідки проникнення європейських держав в Іран.
28. Діяльність секти бабідів, утворення радикального руху.
29. Загальна характеристика бабідського руху: визрівання причин, передумови та причини поразки.
30. Іран в XVII - середині XIX ст.
31. Міжнародне становище Ірану наприкінці XVIII - на початку XIX ст. Російсько-іранські війни.
32. Реформи мірзи Тагі-хана в Ірані.: суть та результати.
33. Передумови революційних виступів в Ірані (1905-1911 рр.).
34. Роль і значення революції в Ірані та її оцінки у історіографії.
35. Початок колоніального проникнення в Індію європейських держав.
36. Колоніальна політика Англії в Індії у першій половині XIX ст.
37. Індійське народне повстання 1957—1959 рр., його характер і підсумки.
38. Виникнення буржуазно-національного руху в Індії і утворення партії Індійський національний конгрес.
39. Піднесення антиколоніальної боротьби в Індії у 1905—1908 рр..Рух Свараджі, свадеші.
40. Причини занепаду держави Сефевідів.

41. Англо-французьке суперництво в Індії та його наслідки. Субсидіарні договори з англійцями.
42. Колоніальна Індія в першій половині XIX ст. Зміна в методах експлуатації.
43. Початок перетворення Індії в аграрно-сировинний придаток Англії.
44. Реформи англійської влади. Модернізація економіки і соціальної структури. Розвиток національної промисловості у другій половині XIX ст.
45. Зародження націоналізму. Створення Індійського Національного Конгресу та його діяльність.
46. Початок мусульманського руху - створення та діяльність Мусульманської Ліги. Причини занепаду революційного руху.
47. Завоювання Китаю маньчжурами і встановлення влади династії Цін.
48. Китай у XVII – XVIII ст.: особливості економічного і політичного розвитку.
49. Перша опіумна війна: причини, наслідки, історичне значення та її підсумки.
50. Вчення Хун Сюцюаня і тайпінський рух у Китаї: характеристика та роль.
51. Селянська війна тайпінів і політика капіталістичних держав.
52. Друга опіумна війна і її наслідки для Китаю.
53. Зовнішня політика Китаю з середини XVII – кінця XVIII століття.
54. Особливості політичного розвитку Китаю в XVII – середині XIX ст.
55. Тайпінський рух 1850-1866 рр.: причини та наслідки.
56. Повстання іхитуанів 1899 р.: причини та наслідки.
57. Політика самопосилення в Китаї: суть та наслідки.
58. Розкрийте причини провалу перетворення Китаю в напівколонію капіталістичних держав.
59. Особливості розвитку капіталізму в Китаї наприкінці XIX- на початку XX ст.
60. Реформаторський рух в Китаї. Сто днів реформ.
61. Повстання іхетуанів: характеристика, причини та наслідки.
62. Особливості історичного розвитку Афганістану в XVII - середині XIX
63. Боротьба народів Афганістану проти англійської агресії. Англо-афганські війни.
64. Політичний устрій та соціально – економічний розвиток Японії в період токугавського сьогунату.
65. Криза токугавського режиму і загострення соціально – політичної боротьби.
66. Насильницьке "відкриття" Японії капіталістичними державами, нерівноправні договори та їх наслідки.
67. Економічний розвиток Японії в 70-х рр. XIX – на поч. XX ст. особливості формування японського варіанту індустріального суспільства.
68. Зовнішня політика Японії в кінці XIX ст.
69. Зовнішня політика Японії у XVII – середині XIX ст.
70. Причини кризи режиму сьогуната Токугава.
71. Насильницьке – відкриття Японії і політика капіталістичних держав.
72. Революція 1867–1868 рр. в Японії, її характер і значення.
73. Характер і особливості капіталістичної модернізації Японії наприкінці XIX -на початку XX ст.
74. Зовнішня політика Японії наприкінці XIX – на початку XX ст.
75. Формування японської колоніальної імперії наприкінці XIX – на початку XX ст.
76. Індонезія під владою Голландії. Сутність голландської колоніальної системи.
77. Боротьба Голландії і Англії за Індонезію. Яванська народна війна 1825 – 1830 рр.
78. Особливості методів колоніальної експлуатації Індонезії: система «примусових культур», «політика відкритих дверей», «етнічний курс».
79. Іспанський колоніальний режим на Філіппінах. Християнізація філіппінського населення.
80. Іспано-американська війна і проголошення Філіппінської республіки у 1898 рік. Анексія Філіппін США.

81. Експансія англійських та французьких колонізаторів в Аравії і Північній Африці.
82. Вплив работоргівлі і колоніальних війн на становище африканських народів.
83. Початок колоніального розподілу Африки.
84. Етапи колонізації Південної Африки.
85. Завершення колоніального розподілу Африки.
86. Англо-бурська війна і утворення Південно-Африканського Союзу.
87. Етапи колонізації Тропічної Африки: дослідницький, місіонерський, імперіалістичний.
88. Діяльність Королівської африканської компанії.
89. Берлінська конференція 1884 – 1885 рр. Методи колоніальних захоплень. Антиколоніальна боротьба африканських народів.
90. Початок європейської колонізації Південної Африки.
91. Англо-бурські війни і створення Південно-Африканського союзу (Домініон Англії). Расистське законодавство.
92. Загальна характеристика Ефіопської феодальної держави.
93. Створення централізованої Ефіопської держави, боротьба проти англійської агресії.
94. Економічний розвиток Єгипту у першій половині ХІХ століття.
95. Будівництво Суецького каналу і закабалення Єгипту іноземним капіталом.
96. Захоплення Єгипту Англією. Соціально-економічні наслідки англійської політики в Єгипті.
97. Національно-визвольна революція 1896–1898 рр. і проголошення Філіппінської республіки.
98. Американо-філіппінська війна 1899–1901 рр. : причини, наслідки та історичне значення.
99. Внутрішні і зовнішні причини розпаду імперії Великих Моголів.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Абайя Э. Нерассказанная история Филиппин. М., 1970.
2. Абрамова С.Ю. Африка: четыре столетия работорговли. М., 1992.
3. Абрамова С.Ю. К вопросу о колониальных предпосылках раздела Африки (о роли атлантической работорговли). // Раздел Африки и его последствия. М., 1990.
4. Агаев Б.Л. Иранская революция 1905-1911 гг. // Народы Азии и Африки. – 1975. - №4. – С.55-68
5. Агаев С.Л. «Мейдзи исин»: революция и реформы // Народы Азии и Африки. – 1973. – №2.
6. Агаев С.Л. Иран в прошлом и настоящем. – М., 1981., 271с.
7. Акимкина М.А. Практикум по новой истории стран зарубежного Востока. – М., 1983.
8. Акимкина Н., Люксембург Н. Практикум по истории зарубежного Востока. – М., 1965. – Т.2.
9. Алиева Г.З. Турция в период правления младотурок (1908-1918 гг.). – М., 1972, 388 с.
10. Анаркулова Д.М. Социально-политическая борьба в Иране в середине XIX в. – М. 1983.
11. Андрианопольский мирный договор 1829 г. // <http://www.hist.msu.ru/ER/Text/FOREIGN/turkman.htm>
12. Антонова К.А. История Индии. - М.: Мысль, 1979.
13. Африка. Колониальное общество и политика. М., 1993.
14. Африканская цивилизация. // В кн.: Цивилизации. М., 1995, Вып.3.
15. Бакунин М.М. Тропическая Голландия. Пять лет на острове Ява. СПб, 1902.
16. Балакин В. И. Причины и последствия русско-японской войны 1904-1905 годов // Новая и новейшая история. – 2004. – № 6.
17. Барышикова О.Г. Филиппины. М., 1975.
18. Бедняк И.Я. Япония в период перехода к империализму. – М., 1962.
19. Белелюбский Ф.Б. Внешняя программа вождя тайпинов Хун Тэньгана / Сборник: Новое в изучении Китая. – М., 1988.
20. Белелюбский Ф.Б. Идея равенства у тайпинов // Народы Азии и Африки. – 1975. – № 2.
21. Беленький А.Б. Национальное пробуждение Индонезии. М., 1965.
22. Белова Н.К. Саттар-хан – герой иранской революции // Иран: история и современность. – М., 1983. –С. 28-41.
23. Белова Н.К. Эволюция избирательного права в законодательстве Ирана в период революции 1905-1911 гг. // Восток в новое время. – М.,1991. – С.292-311.
24. Болдырева Н.Г. Новая и Новейшая история стран Азии и Африки. - Воронеж, 1995.
25. Булдаков В. П. Россия, Восточная Азия и Япония в начале XX века: к переоценке русско-японской войны: Международный симпозиум в Японии // Отечественная история. – 2005. – №1. – С.201 - 205.
26. Бутаков А. М., Тизенгаузен А. Е. Опиумные войны. – М., 2002 (на сайте MirKnig.com).
27. Василевская И.И. Колониальная политика Японии в Корее накануне аннексии (1904-1910 гг.). – М.: Наука, 1975.
28. Васильев Л. С. История Востока. Т.2. – М.: Высшая школа, 2005. – 568 с.
29. Века неравной борьбы. – М., 1987.
30. Верисоцкая Е.В. Идеиные предпосылки агрессивной политики японского империализма // Сборник: Япония. Экономика. Политика. История. – М., 1989. – С.255-262.
31. Витол А. Османская империя (начало XVIII в.). – М., 1987.
32. Врядий С.Ю. Государственный деятель Линь Цзесюй // Вестник ЛГУ. – 1987. – Серия 2: История. – Вып.3.
33. Всемирная история. – Т. 7. – М., 1950.
34. Вяткина Р.Р. Африка в переписке российских дипломатов в конце XIX – начале XX

- века.// Вестник МГУ. Серия 13. Востоковедение, №3, 1996.
35. Галкин И.С. Дипломатия европейских держав в связи с освободительным движением народов Европейской Турции в 1905-1912 гг. – М., 1960, 266 с.
 36. Гальперин А.Л. К вопросу о генезисе капитализма в Японии / Сборник: О генезисе капитализма в странах Востока. – М., 1962.
 37. Гальперин А.Л. Очерки социально-политической истории Японии в период позднего феодализма. Изд. 2-е. – М., 1991.
 38. Гасратян М. А., Орешкова С. Ф., Петросян Ю. А. Очерки истории Турции. – М., 1983.
 39. Головченко В.І. Нова історія Азії та Африки. Колоніальний Схід (кінець ХІХ друга третина ХХ ст.)/ В.І.Головченко, В.А.Рубель. - К.: Либідь, 2010.
 40. Губер А.А. Избранные труды. М., 1976.
 41. Губер А.А. Индонезия. Социально-экономические очерки. М., 1932.
 42. Губер А.А. К истории проникновения голландцев в Индонезию. М., 1941.
 43. Губер А.А. Филиппинская Республика 1898 г. и американский империализм. М., 1961.
 44. Губер А.А., Ким Г.Ф., Хейфец А.Н. Новая история стран Азии и Африки: Учебник. - М., 1982.
 45. Гюго В. Записки об Индии. - М., 1978.
 46. Дацышен В.Г. Новая история Японии: учебное пособие. – Красноярск: Красноярский гос. пед. ун-т им. В.П. Астафьева, 2007. – 200 с.
 47. Дискуссионные проблемы японской истории. – М., 1991. – 173 с.

Додаткова:

1. Другов А.Ю., Тюрин В.А. История Индонезии XX век. – М, 2005.
2. Дулина Н.А. Танзимат и Мустафа Решид-паша. – М., 1983.
3. Еремеев Д. Е., Мейер М. С. История Турции в средние века и новое время: Учеб пособие. – М., 1992.
4. Еремеев Д.Е. На стыке Азии и Европы: Очерки о Турции и турках. – М., 1980, 238 с.
5. Ерусалимский А.С. Колониальная эксплуатация капиталистических держав и освободительное движение народов Южной Африки и Китая в XVII – XIX вв. – М., 1974.
6. Жуков Е.М. К вопросу об оценке «революции Мзйдзи» // Вопросы Истории. – 1968. - № 2.
7. Жуков Е.М. Революция и преобразования Мзйдзи в Японии. – М., 1951.
8. Загорский А. В. Япония и Китай. Пути общественного развития в оценке японской историографии. – М., 1991.
9. Зарождение идеологии национально-освободительного движения конца XIX - начала XX вв. – М., 1973.
10. Золотарев В.А., Козлов И.А. Русско-японская война 1904- 1905 годов. Борьба на море. – М., 1990.
11. Иванов М.С. Антиимпериалистические восстания в Иране в середине XIX в. – М., 1983.
12. Иванов М.С. Бабидские восстания в Иране (1848 - 1852) // Сборник: Историография стран Востока (Проблемы нового времени). – М., 1978.
13. Иванов М.С. Бабидские восстания в Иране (1848 - 1852). – М., 1939.
14. Иванов М.С. Иранская революция 1905-1911 гг. – М., 1957.
15. Иванов М.С. Очерки истории Ирана. – М., 1952.
16. Иванов Ю.М. Проблемы феодальных отношений в доколониальной Тропической Африке.// Народы Азии и Африки, №3, 1973.
17. Из истории общественной мысли Японии XVII - XIX вв. – М., 1990.
18. Илюшечкин В. П. Крестьянская война тайпинов. – М., 1967.
19. Илюшечкин В.П. Крестьянский «коммунизм» тайпинов // Народы Азии и Африки. – 1972. – № 3.
20. Ипатова А. «Именем неба восстановим справедливость» (русские архивные документы) // Проблемы Дальнего Востока. – 1993. – №4. – С.135-147.

21. Иран: История и современность. – М., 1983.
22. История Африки в XIX-XX столетиях.// Сборник статей. М., 1972.
23. История Востока в 6 томах. Том IV. Кн.1 «Восток в новое время (конец XVIII — начало XX в.)». – М., «Восточная литература» РАН, 2004.
24. История Востока в 6 томах. Том IV. Кн.1 «Восток в новое время (конец XVIII – начало XX в.)». – М., «Восточная литература» РАН, 2004.
25. История германского колониализма в Африке. М., 1983.
26. История дипломатии. – М., 1959. –Т.1.
27. История Индонезии. М., 1992.
28. История Ирана. – М., 1977.
29. История Ирана. – М., 1977.
30. История Китая / Под ред. А. В. Меликсетова. – М.: изд-во МГУ; изд-во «Высшая школа», 2002.
31. История Китая с древнейших времен до наших дней. – М., 1974.
32. История международных отношений. Под редакцией Каменской Г.В. - М., 2006.
33. История Османского государства, общества и цивилизации / Под ред. Э.Ихсаноглу. Пер. с тур. В.Б.Феоновой под ред. М.С.Мейера.– М.: Изд. "Восточная литература" РАН., 2006. – Том I.
34. История русско-японской войны 1904 – 1905 гг. – М., 1977.
35. История Тропической Африки (с древнейших времен до 1800 г). М., 1984.
36. История Японии. – М., 2002.
37. История Японии. Учебное пособие. Т.1-2. – М., 1998.
38. Капитанец И.М. Флот в русско-японской войне и современность. – М.: Вече, 2004. – 432 с.
39. Кара-Мурза Г.С. Тайпины: Великая крестьянская война и тайпинское государство в Китае. – М., 1957.
40. Киеси Т. Дипломатическая история Японо-Китайской войны 1894-1895 гг. / Пер. с япон. Общ. ред. и вступ. ст. А.Гальперина. – М.: Изд-во иностр. лит., 1956. – 608 с.
41. Ки-Зербо Ж. Вторжение на континент. Африка, отнятая у африканцев.// В кн.: Говорят африканские историки. М., 1977.
42. Ким Ч. Х. Японо-китайская война 1894-1895 гг. и судьба Кореи // Вопросы истории. – 2005. – №5. – С. 106 - 113.
43. Киселев Г.С. Доколониальная Африка. Формирование классового общества. М., 1988.
44. Клименко Н.П. Колониальная политика Англии на Дальнем Востоке в середине XIX в. – М., 1976.
45. Ключников Ю., Сабанин А. Международная политика новейшего времени в договорах, нотах и декларациях. Ч. I. – М., 1925. – С. 168–169.
46. Колесников М.С. Дипонегоро. М., 1962.
47. Конрад Д.И. Столетие японской революции // Народы Азии и Африки. – 1968. – № 4.
48. Конрад Н.И. Избранные труды. История. – М., 1974.
49. Конституции государств Ближнего и Среднего Востока. – М., 1956.
50. Королёва Н.Я. Дискуссия историков КНР о характере и движущих силах восстания тайпинов // Сборник: Аграрные отношения и крестьянские движения в Китае. – М., 1975.
51. Коттерелл А. Китай / Очевидец: Обо всем на свете. – Лондон; Нью-Йорк; Штудгарт; Москва: “Дарлинг Киндерсли”, 1996.
52. Кошкин А. А. Россия и Япония: Узлы противоречий. – М.: Вече, 2010. – 498 с. (взаемини з кінця XVIII ст.)
53. Крашенинников И.А. Колониальные системы управления в Южной и Юго-Восточной Азии. М., 1972.
54. Куббель Л.Е. Традиционная политическая культура в колониальном обществе в странах Африки.// Народы Азии и Африки, №6, 1981.
55. Кузнецов Ю. Д., Навлицкая Г. Б., Сырицын И.М. История Японии. Учебник для

студентов Вузов. – М., 1988.

56. Кузнецова Н.А. Иран в первой половине XIX в. – М., 1983.

57. Кулик С. Бушмены: мифы и реальность. // Азия и Африка сегодня, №3, 1996.

58. Кутаков Л.Н. Россия и Япония. – М., 1988.

59. Кючук-Кайнарджийський мирний договір Росії та Османської імперії (10 липня 1774 г.) // Под стягом России: Сборник архивных документов. – М., Русская книга, 1992.

60. Левинсон Г.И. Филиппины на пути к независимости (1901-1946). М., 1972.

61. Левтонова Ю.О. История общественной мысли на Филиппинах (вторая половина XIX века). М., 1973.

62. Левтонова Ю.О. История Филиппин: краткий очерк. М., 1979.

63. Левтонова Ю.О. Очерки новой истории Филиппин (60-е годы XVIII – 60-е годы XIX века). М., 1965.

64. Левтонова Ю.О. Филиппины. Анतिकолониальные народные движения на Филиппинах после аннексии архипелага США. // В кн.: Колониализм и национально-освободительные движения Юго-Восточной Азии. М., 1972.

65. Лещенко Н. Ф. Япония в эпоху Токугава. – М.: Крафт+, 2010. – 352 с.

66. Лещенко Н.Ф. К вопросу о внутренних факторах развития капитализма в Японии // Дискуссионные проблемы японской истории. – М., 1991. – С. 127-153.

67. Луи Фредерик. Повседневная жизнь Японии в эпоху Мэйдзи. – М.: Издательство: Молодая гвардия, 2007. – 352 с.

68. Льюис Р. Османская Турция. Быт, религия, культура. – М., 2004.

69. Макаренко В.В. «Мэйдзи исин»: Стадиальные особенности генезиса капитализма в Японии // Народы Азии и Африки. – 1983. - № 5.

70. Малявин В. В. Китайская цивилизация. – М., 2000.

71. Маринов В.А. Россия и Япония перед первой мировой войной. – М., 1971.

72. Маркс К. Английские жестокости в Китае // Маркс К., Энгельс Ф. Полное собрание сочинений. – Т.12.

73. Маркс К. Договор между Британией и Китаем // Маркс К., Энгельс Ф. Полное собрание сочинений. – Т.12.

74. Мегрелидзе Ш.В. Закавказье в русско-турецкой войне 1877-1878 гг. – Тбилиси, 1972, 303 с.

75. Мейер М. С. Османская империя в XVIII в.: Черты структурного кризиса. – М., 1991.

76. Мещеряков А. Заговор против крови // Знание-сила – 1991. -№10. – С.24-27 (про реформы)

77. Мещеряков А.Н. Герои, творцы и хранители японской старины. – М., 1988.

78. Миллер А.Ф. Краткая история Турции. – М., 1948, 303 с.

79. Миллер А.Ф. Мустафа-паша Байрактар: Оттоманская империя в начале XIX века. – М.-Л., 1947, 508 с.

80. Миллер А.Ф. Турция. Актуальные проблемы новой и новейшей истории. – М., 1983, 277 с.

81. Мовчанюк П.М. Основные этапы и движущие силы яванской народной войны 1825-1830 гг. // Вестник Ленинградского Университета, №8, 1966.

82. Молодякова Э.В., Маркарян С.Б. Японское общество: книга перемен (полтора века эволюции). – М., 1996.

83. Мосейко А.Н. Идеология в странах Тропической Африки: традиции и современность. М., 1985.

84. Непомнин О. Е. История Китая: Эпоха Цин. XVII — начало XX века. – М., «Восточная литература» РАН, 2005.

85. Непомнин О.Е. Социально-экономическая история Китая: 1894 - 1914. – М., 1980.

86. Новая история Индии - М., 1961.

87. Новая история Ирана: Хрестоматия. –М., 1988.

88. Новая история Китая. – М., 1972.

89. Новичев А.Д. История Турции. – Л., 1968-1973. – Т.2. - Ч.1. (1792-1839), 280 с.; Т.3. – Ч.2. (1839-1853), 205 с.
90. Новичев А.Д. Итоги Крымской войны для Турции // Историография истории стран Азии и Африки.– Л., 1980. – Вып. 5.
91. Норман Г. Возникновение современного государства в Японии. – М., 1981.
92. Овсянников В.И. Советская историография феодального этапа массовых движений в Индии и Китае в середине XIX в. // Узловые проблемы истории докапиталистических обществ Востока. – М., 1990. – С.154-159.
93. Овсянников В.И. Тайпины: поиск будущего в прошлом // Проблемы Дальнего Востока. – 1987. – № 3.
94. Окамото С. Японская олигархия в русско-японской войне. – М., 2003.
95. Османская империя: государственная власть и социально-политическая структура. – М., 1990.
96. Основна:
97. Очерки по новой истории стран Среднего Востока (Индия, Афганистан, Иран). – М., 1951.
98. Пак Б.Д. Россия и Корея. – М., Институт востоковедения РАН, 2004. – 520 с.
99. Парижский трактат 1856 г. // <http://www.hist.msu.ru/ER/Text/FOREIGN/paris.htm>
100. Парфенов И.Д., Никитин М.Д. История колониализма в Африке: цивилизационный подход.// Новая и Новейшая история, Вып.14, Саратов, 1993.
101. Петров Д.В. Колониальная экспансия США в Японии в середине XIX века. – М., 1955.
102. Петросян И.Е., Петросян Ю.Л. К оценке опыта борьбы за реформы в Османской империи (конец XVIII – XIX вв.) // Народы Азии и Африки. – 1989. - № 6.
103. Петросян Ю.А. Мусульманское духовенство и реформы в Османской империи в XIX в. // Народы Азии и Африки. – 1983. - № 2.
104. Петросян Ю.А. Османская империя: Могущество и гибель. Исторические очерки. – М., 1990, 280 с.
105. Подберезский И. Хосе Рисаль. М., 1985.
106. Политика европейских держав в Юго – Восточной Азии (60 –е годы XVIII века – 60 –е годы XIX века). Документы и материалы. М, 1962.
107. Политика европейских держав в Юго-Восточной Азии (60-е годы XVIII – 60-е годы XIX века).// Документы и материалы. М., 1962.
108. Политика капиталистических держав и национально освободительное движение в Юго – восточной Азии (1871 – 1917 гг.). Документы и материалы. В 2 т. М, 1965 – 1967 .
109. Политическая интрига на Востоке. – М., 2000.
110. Поп Ю.І. Нова історія країн Азії та Африки (16 - початок 20 століття). - К.: Академія, 2012.
111. Попов В.А. Аграрные преобразования в годы революции Мэйдзи // Сборник: Япония: Экономика. Политика. История. – М., 1989. – С. 237-247.
112. Попов И. Россия и Китай: 300 лет на грани войны. – М., 2004.
113. Практикум по новой истории стран Азии / Под ред. В.И. Овсянникова. – М., 1990.
114. Практикум по новой истории стран Азии и Африки. – М., 1990.
115. Раввина М. Последний самурай. – М., 2005.
116. Россия – Слам 1863-1917. Документы и материалы. М, 1997.
117. Рубель В. А. Японська цивілізація: традиційне суспільство і державність. – К.: «Аквілон-Прес», 1997.
118. Рубель В.А. Нова історія Азії та Африки. Постсередньовічний Схід (18 -друга половина 19 століття) / В.А.Рубель. - К.: Либідь, 2007.
119. Рубель В.А. Нова історія Азії та Африки: Постсередньовічний Схід (XVIII – друга половина XIX ст.). – Київ: Либідь, 2007.
120. Сигрейв С., Сигрейв П. Династия Ямато. – М.: АСТ, Люкс, 2005. – 496 с.
121. Сидихменов В. Я. Маньчжурские правители Китая. – М.,1985.

122. Сила-Новицкая Т.Г. Культ императора в Японии. Мифы, история, доктрины, политика. – М., 1987.
123. Симония Н.А. Буржуазия и формирование нации в Индонезии. М., 1964.
124. Скачков К.А. Пекин в дни тайпинского восстания: Из записок очевидца. – М., 1952.
125. Сладковский М.К. Китай и Англия. – М., 1980.
126. Спеваковский А.Б. Самураи - военное сословие Японии. – М., 1981.
127. Степанянц М.Т. Мусульманские концепции в философии и политике XIX – XX вв. – М., 1982.
128. Страницы истории и историографии Индии и Афганистана. Под редакцией Рейснера И.М. - М., 2000.
129. Субботин В.А. Административное устройство французских колоний в конце XIX века (Тропическая Африка).// В кн.: Африка в новое и новейшее время. М., 1976.
130. Табохаси Киёси. Дипломатическая история японо-китайской войны (1894-1895). – М.: Издательство иностранной литературы, 1956. – 608 с.
131. Тайпинское восстание 1850-1864 гг. Сборник документов. – М.: Издательство Восточной литературы, 1960. (на сайте MirKnig.com)
132. Табохаси Киеси. Дипломатическая история японо-китайской войны 1894 - 1895 гг. – М., 1956.
133. Томсинов В.А. Британское колониальное право в Тропической Африке: возникновение, развитие, крах.// Известия высших учебных заведений. Правоведение, №6, 1984.
134. Тояма С. Мэйдзи исин. Крушение феодализма в Японии. – М., 1959.
135. Тюрин В.А. Ачехская война (из истории национально-освободительного движения в Индонезии). М., 1970.
136. Тюрин В.А. История Индонезии. М, 2004 .
137. Тюрин В.А. К истории голландского утверждения в Индонезии.// В кн.: Юго-Восточная Азия. История и современность. М., 1983.
138. Тюрин В.А. Колониализм и традиционное общество: яванский вариант. – Восток, № 1, 1993 г.
139. Тюрин В.А. Томас Стемфорд Раффлз: человек, который основал Сингапур. – Восток, № 2, 1998 г.
140. Урсу Д.П. Колониальный раздел Африки и его последствия.// Раздел Африки и его последствия. М., 1990.
141. Фадеева И.Л. Основные черты программы османских реформаторов в 50-60-е гг. XIX в. // Народы Азии и Африки. – 1987. - № 4.
142. Фадеева И.Л. Официальные доктрины в идеологии и политике Османской империи: (Османизм – панисламизм, XIX - нач. XX вв.). – М., 1985, 271 с.
143. Файнберг Э.Я. Установление русско-японских дипломатических и торговых отношений // Вопросы Истории. – 1969. – №3.
144. Фань Вэнь-Лань. Новая история Китая. Том I. 1840 – 1901. – М.: Издательство иностранной литературы, 1955. – 630 с.
145. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн (конституція 1889 р.). – К., 1994. –С.448-451.
146. Федорова И.Е. Британская политика в Иране в период революции 1905-1911 гг. // Вопросы истории. – 1980. - №5.
147. Феномен восточного деспотизма. Структура управления и власти. – М., 1993.
148. Фрили Дж. Тайны османского двора. – Смоленск, 2004.
149. Фурсенко А.А. Борьба за раздел Китая и американская доктрина открытых дверей. 1895—1900. – М.; Л., 1956.
150. Хазанов А.М. Политика Португалии в Африке и Азии. М., 1967.
151. Хрестоматия по новой истории. - М., 1965, т.1
152. Хрестоматия по новой истории. – М., 1965. – Т. 2.
153. Хрестоматия по новой истории. – М., 1965. – Т.2.

154. Хрестоматия по новой истории. – М., 1965. – Т.2.
155. Хрестоматия по новой истории. – М., 1965. – Т.2.
156. Хрестоматия по новой истории. – Ч. 2. –М., 1985.
157. Шабалина Г.С. Позиция иностранного монополистического капитала в экономике колониальной Индонезии.// Народы Азии и Африки. №4, 1962.
158. Шеремет В. И. Война и бизнес. Власть, деньги и оружие. Европа и Ближний Восток в Новое время. – М., 1996.
159. Шеремет В. И. Османская империя и Западная Европа. Вторая треть XIX в. – М., 1986.
160. Щетими́на Е.В. Либерально-буржуазная интеллигенция и формирование идеологии экспансионизма в Японии // Проблемы Дальнего Востока. – 1984. – №4.
161. Эйдус Х.Т. История Японии с древнейших времен до наших дней. Краткий очерк. – М., 1968.
162. Юго-Восточная Азия в мировой истории. М., 1977.
163. Юго-Восточная Азия. История и современность. М., 1983.
164. Яковлев А. И. Реформы на Востоке: предпосылки, механизм и последствия // Восток – 1993. – № 5.
165. Япония. Словарь. – М., 1992.